СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
РІК XLIX. Ч. 180. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 7-го серпня 1941. No. 180. Jersey City, N. J., Thursday, August 7, 1941. VOL. XLIX.
ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

ПОГОЛОСКИ ПРО СТРІЧУ РУЗВЕЛТА З ЧОРЧИЛЕМ НА АТЛЯНТІЙСЬКІМ ОКЕАНІ

ВАШИНҐТОН. — У Вашингтоні кружляють сензаційні поголоски, що президент Рузвелт виїхав на море, щоб стрінути Винстона Чорчила, британійського премієра.

Хоч цих вісток не підтверджує ані не заперечує департамент стейту, в журналістичних колах існує проте сильне переконання, що це можливе. Стефан Ерлі, секретар Білого Дому, заявив, що йому не відомо нічого про таку стрічу й що він лиш знає, що президент Рузвелт переводить вакації на Атлянтику. Департаменти стейту й маринарки рівнож заперечили, начеб то їм було відомо про таку стрічу. В цій справі рівнож загадочно відповідав на своїй пресовій конференції й секретар стейту Кордел Гол. Хоч він сказав, що при останній телефонічній розмові з президентом Рузвелтом в суботу вечером не було мови про стрічу з Чорчилем, проте запитаний одним журналістом, чи це можна уважати за його категоричне заперечення, Гол повторив тільки, що в суботу при телефонічній розмові не згадувано про побачення з британійським премієром.

Ці вістки набирають правдоподібности тимбільше, що Клемент Р. Атлі, Британійський Лорд Королівської Печатки, заявив, що Винстон Чорчил не візьме участи в засіданні палати громад. В Лондоні ходять чутки, що Чорчил виїхав на стрічу з Рузвелтом разом з Г. Гопкінсом, спеціяльним висланником Білого Дому, який вертає з побачення зо Сталіном.

ГЕНДЕРСОН ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ІНФЛЯЦІЄЮ

ВАШИНҐТОН. — Ліон Гендерсон, голова відділу цін і цивільного постачання, заявив у зізнаннях перед фінансовим комітетом палати послів, що зростання цін є майже конечним тому, що Америка стоїть в обличчі інфляції. Домагаючися широких економічних повновластей для президента, Гендерсон заявив, що коштує життя підуть страшно в гору й щоб не прийшла інфляція, Америка мусить скоро протиділати. Тому він домагається, щоб дати президентові ширші економічні права.

СЕНАТ ВІДКИНУВ ПЛЯН ТЕФТА ПРО 6-МІСЯЧНЕ ПРОДОВЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ.

ВАШИНҐТОН. — Піддержуючи змагання адміністрації Рузвелта та департаменту війни задержати в цілости новозорганізовану американську армію, сенат 50 голосами проти 27, відкинув внесення огайського сенатора Тефта, який домагався продовження військової служби до 6 місяців.

Загально сподіються, що перейде внесок демократичної більшости, яка домагається продовження військової служби до півтретя року.

ЛЕНДОН І ГУВЕР ДОМАГАЮТЬСЯ, ЩОБ КОНҐРЕС ЗАПОБІГ ВІЙНІ

АЛЕКСАНДРІЯ БЕЙ (Н. Й.). — Група визначних републиканських лідерів, включаючи б. президента Г. Гувера й президентського кандидата А. Лендона, виступила зо спеціяльним закликом до Конгресу, в якому домагається, щоб Конгрес завернув Злучені Держави „зо шляху невиловідженої війни". Бувший говернор Іллінойс, Ф. Ловден, заявив, що акція американської фльоти, окупація території на східній півкулі, обіцянка неухваленої помочі для Росії, і пр. підміновують основні принципи демократичного правління. Заява-поклик каже, що останні події ставлять в сильний сумнів, начеб то Англія боролася в обороні свободи, а проти тиранії, бо англійсько-московський союз до решти розвіяв цю злуду. Заява кінчиться покликом до американців, щоб вони зберігали свої сили для оборони своєї батьківщини й тих свобод, якими тішиться Америка.

ГОЛ ДОМАГАЄТЬСЯ ЯСНОЇ ВІДПОВІДИ ВІД ВІШІ

ВАШИНҐТОН. — Секретар Кордел Гол заявив, що він жде на ясну відповідь від уряду маршала Петена в справі німецьких домагань щодо африканських концесій (у Дакарі). Хоч департамент стейту не одержав ще точного звідомлення від свого амбасадора у Віші, проте Гол сумнівається, чи маршал Петен дасть Німеччині такі концесії в Африці, як це він дав Японії в Індо-Китаю.

ДВА АМЕРИКАНСЬКІ КРУЖЛЯКИ В АВСТРАЛІЇ

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту повідомив, що два тяжкі американські кружляки, а саме „Нортгемптон" й „Солт Лейк Сіті", прибули до австралійської пристані Бризбейн. Кружляк є частиною американської морської ескадри, що патролює південний Тихий океан.

ДОНОСЯТЬ ПРО НОВУ „МИРОВУ ОФЕНЗИВУ" ГІТЛЕРА

НЮ ЙОРК. — Про-британійська організація „Боротьба за свободу" подала до відома, що вона має нові дані про це, що німецький уряд пічне небаром „мирову офензиву". Ці відомости одержала одна американська ізоляційна група прямо від німецького посольства у Вашингтоні. Згідно з тими інформаціями, мирові услівя Німеччини такі: Гітлер уступить, а провід в Німеччині перебере німецька армія; всі підбиті німцями народи одержать національні автономії, свободу мови та внутрішню контролю; Німеччина згодиться на встановлення „мирової пан-европейської армії" під німецькою контролею, вкінці Німеччина дасть повну свободу католикам і протестантам, як уступки для Ватикану й Англії.

АМЕРИКАНСЬКІ ПОЛЯКИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ „ПРОВІДНИЦТВА" РОСІЇ В СХ. ЕВРОПІ

Відома нюйорська польська газета „Нови Свят", вислала протестаційну телеграму до редакції лондонського „Таймсу", тому, що згадана газета перед кількома днями написала, що по побитті Гітлера ціла Східна Европа піде під провідництво комуністичної Москви.

Зміст телеграми „Нового Світу" наступний: „Голошена теорія лондонським „Таймсом", що Східна Европа має бути під впливом і контролею Росії, глибоко потрясла опінією американських поляків й спричинила поважний страх головно тепер, коли Польщу впхнуто в рамена Росії без одержання гарантій від Лондону й Москви, що будуть встановлені рижські границі. Відмова Росії визнати границі з 1939 р. вказує, що Росія плянує контролювати не тільки економічно Східну Европу, але також політично. А це загрожує цілій Европі. Сумніваємося в слушність поглядів лондонського „Таймсу", а головно в доцільність їх поширювання".

НЕ ЙДЕ НІМЦЯМ З „НОВИМ ЛАДОМ" В ЕВРОПІ — КАЖЕ АМЕРИКАНСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ

Відомий американський журналіст Джей Ален, котрого були арештували німці у Франції й котрого випустили разом з другим американським журналістом в заміну за двох німецьких пропагандистів, арештованих в Америці, пише, що німцям не вдалося створити „нового ладу" в Европі, та що ціле населення Франції звернене проти них. Він каже, що лиш французькі фашисти співпрацюють з німцями; що французький нарід отвирає очі й бачить, що німці це не ангели з неба, а страшні бюрократи, що є більш зпсуті як французи; що німецька пропаганда про „новий лад" в Европі не стрічає найменшого приняття серед мас французького народу. Німці, каже Ален, зробили дуже поважну помилку, коли змусили Дарляна дати французам поліцію до послуг німецької окупаційної армії; вкінці згідно з вражінням згаданого журналіста, німецька мораль дізнала поважного потрясення, а це зогляду на спізнений розгром Советського Союзу й на факт, що Америка все близше й ближе посувається до війни проти Німеччини.

СОВЄТИ КАЖУТЬ, ЩО ЗДЕРЖУЮТЬ НАСТУП НІМЕЦЬКИХ ВІЙСЬК

Советські воєнні звідомлення говорять, що їхнім військам вдалось ударемнити плян німецької армії, яким вона хотіла окружити зо всіх сторін Київ. Висуненим панцерним відділам советські війська завдали великі втрати. Зокрема советські війська відбили наступ німецьких військ на укріплені позиції над рікою Рось. Зате советські звідомлення стверджують, що німцям вдалось осягнути певні успіхи коло Білої Церкви, де їм вдалось зробити прорив в советських оборонних лініях і довершити певного окруження. Окружені советські частини знаходяться в тяжкому положенні. Тяжкі бої ведуться далі коло Смоленська, але німецьку силу на тім відтинку вдалось советським військам зломати і загроза Москві є рішуче відвернена, кажуть советські кола.

НІМЦІ ГОВОРЯТЬ ПРО РІШУЧІ УСПІХИ НА СОВЄТСЬКІМ ФРОНТІ

Німецькі воєнні звідомлення, а також інші військові кола, рішуче запевняють, що німецькі війська на советськім фронті, після двотижневого застою, почали майже на всім фронті рішучий похід вперед. На Україні і на відтинку Смоленська вони поробили рішучі поступи. Прорив коло Смоленська, не звертаючи уваги на велитенські зусилля советського штабу, не вдалося залатати. Навпаки, цей прорив німці поширили і советська армія є у відступі. Те саме діється на Україні, подають німецькі кола. Вже в короткому часі можна буде подати конкретні дані про ті успіхи, кажуть німці.

БУДЬОННИЙ ЗНОВ НАКЛИКАЄ ДО НИЩЕННЯ ВСЕГО

Маршал Будьонний, що командує советськими військами на Україні, видав знов заклик до цивільного населення і до повстанців, які мають орудувати на задах німецької армії, щоб вони все палили до тла і не залишали німцям ні одного будинку, ні одної стебелини.

БОМБАРДУВАННЯ СУЕЗЬКОГО КАНАЛУ

Єгипетський уряд ствердив, що літаки держав „осі" бомбардували полосу Суезького каналу і вбили при тім 90 осіб, а ранили півтора сотки. Понищили також деякі будинки.

БОМБАРДУВАННЯ ПОРТІВ САРДИНІЇ

Британійська фльота, разом з британійськими літаками бомбардували порти італійського острова Сардинії і завдали йому чималі втрати.

КНЯЗЬ КЕНТУ.—Брат англійського короля Юрія, князь Кенту, що перебуває тепер в Канаді, має розмову з журналістами.

НІМЦІ ЗВІТУЮТЬ ПРО НОВІ ЗАТОПЛЕННЯ БРИТІЙСЬКИХ КОРАБЛІВ

БЕРЛІН. — Німецькі воєнні кола подають звіт, скільки німецьким морським силам вдалось затопити британійських кораблів за місяць липень. В цім місяці, говорять німці, їх збройні сили затопили 407,600 тон британійських кораблів, не включаючи тих, що затопились від німецьких мін і що зазнали більшого, чи меншого ушкодження. Та хоч ця сума велика, проте з цього звіту виходить, що за місяць липень німці менше затопили, ніж за котрий небудь інший місяць в цім році, хоч цей місяць має найдовші дні і в нім можна було затопити найбільше. Німці пояснюють це в той спосіб, що вони вже знищили стільки британійських кораблів, що їх вже мало на морі залишилось.

ТАЙЛЯНД ГУРТУЄ НА ГРАНИЦІ СИЛИ.

ТОКІО. — Японські війська вже окупували всі важніші місця в Індо-Китаю і станули на границі Індо-Китаю та Тайляндy. На границі вони почали окопуватись, бо з другого боку Тайлянд скупчує свої війська, які також укріплюються, немов би готовились до бою.

Та, назагал, політика Тайлянду супроти Японії є дуже обережна. Тайлянд недавно визнав „ляльковий" уряд в Манчуко, створений японцями. Також Тайлянд пильно прислухується, що буде робити Америка і Британія. Якщо ті дві держави обіцяють поміч, Тайлянд готов ставити японським військам збройний опір.

МОЛЯТЬСЯ ЗА „САТАНУ".

МОСКВА. — Московський митрополит Сергій, вислав послання до всіх священиків, яким приказав молитись за перемогу большевицької влади. Він проголосив церкове і Боже прокляття тим священикам, які не помагалиб советській владі в боротьбі з чужим наїзником.

ЄРУСАЛИМ. — „Віруючі" і недовірки, зпосеред московсько-царської еміграції, молились гарячо до Бога на Оливній горі, щоб Бог дав перемогу большевицькій владі, яка впродовж років зогиджувала религію і хулила Бога. В тій побожній церемонії взяв участь також грецький князь Петро і його московська жінка, княгиня Ірена. Молились також конзулярні представники малих держав, поневолених німцями.

ЧОРЧІЛ ПРАВДОПОДІБНО ВЖЕ ГОВОРИТЬ З РУЗВЕЛТОМ

ЛОНДОН. Провідник меншости в англійськім парляменті, мейджор Атлі, заявив, що премієр Чорчіл не може відповідати особисто на всякі парляментарні запити, бо його під цю хвилю нема в Лондоні. Супроти цього заключають, що він таки виїхав на побачення з Рузвелтом. Дехто каже, що вони вже говорять на яхті Рузвелта, Потомаку. З ними має бути також Гері Гопкінс.

ПОЛЯКИ СПІВПРАЦЮЮТЬ З НІМЦЯМИ.

КРАКІВ. — Польська газета „Цодзєнне вядомосьці краковске", що виходить під німецькою займанщиною, говорить, що „сотки поляків, свідомих поліпшення відносин в часі німецької окупації, зголосились як добровольці до німецької команди, щоб служити в німецькім війську. Серед добровольців є багато утікачів, техніків і кваліфікованих ремісників, які будуть прилучені до німецьких піонірських корпусів, на скільки їх прохання буде приняте німецькою владою".

МІНХЕН. — Німецька газета „Мінхен Нойсте Нахріхтен", з 5 серпня ц. р. доносить, що польська суспільність виступає солідарно з німецькою армією, в її збройнім конфлікті з Совєтами, за христіянську цивілізацію.

ВЕЙГАН ПІДЧИНЕНИЙ ДАРЛЯНОВИ.

ВІШІ. — Маршал Петен підчинив генерала Вейгана, який має славу того, що опирається німцям, адміралови Дарлянові, який знов склонний співпрацювати з німцями. Відтепер Вейган братиме прикази від Дарляна. З цього дехто витягає далекойдучі політичні висновки.

БРИТІЙЦІ ЗА ОЧИЩЕННЯ АФГАНІСТАНУ З НІМЦІВ.

АНКАРА. — Британійські дипльоматичні представники зажадали від афганістанського уряду, щоб той спинив наплив цивільних німецьких подорожників до Афганістану, а також, щоб обмежив те число, що вже існує. Бо ті цивільні подорожники, заключає британійська влада, мають мілітарні завдання на увазі. Те саме зробили британійські представники в Ірані, куди було наїхало кілька тисяч цивільних німецьких подорожників.

МАЛЕНЬКА ЯПОНСЬКО-СОВЄТСЬКА СУТИЧКА.

ШАНГАЙ. — Японський полковник Куніо, заявив, що на манчуксько-советській границі справді була маленька перестрілка з кількома советськими воїнами, що перейшли на манчуксккий бік. З японського боку був ранений лиш один вояк. Сутичку скоро перервано.

МОСКВА. — Представник советського міністерства заграничних справ, Лозовський заявив, що неправдою є, начеб між советськими і японськими військами на границі відбулись бої. Відносини між тими обома краями дуже добрі і ті вістки розсівають Берлін і Рим. Також неправдою є, начеб між советськими і китайськими штабами йшли переговори, в ціли спільної мілітарної акції проти Японії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить псилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕРЖАТИСЬ СВОЇХ ІДЕЙ І СВОЇХ ПЛЯНІВ

Ми свідками подій, що глибоко торкаються теж і українського народу й України. Може так статись, що в скорому часі Україна готова навіть бути в самому центрі світової уваги. От недавно її землі відгравали важну ролю при заключуванні совєтсько-польського договору. А що ті самі землі готові тепер стати адутом у руках Німеччини, про це теж годі сумніватись. Та, щоб воно не було і деб воно не проявлялось, треба памятати, що все це діється у пливких часах. Заки цей великанський конфлікт закінчиться, ще зайдуть такі великанські зміни, які навіть годі передбачити. Це щойно міряються сили, а до рішальних боїв ще не прийшло і ледви, чи хутко прийде. Ось і тому не треба дуже спішитись зо заключеннями. А коли іде про український нарід, то не треба попадати в зневіру, коли хвилево не видно знікуда, світла, що заповідалоб Україні кращу долю. Самі добре знаємо, що українському народови ніхто тої кращої долі не дасть. Але прийде певно ще той момент, коли український нарід зможе виявити свою власну волю і оборонити свою долю. Бо тепер він ще є і ще буде знаряддям у чужих руках і силах. А так є, що ні Сталін, ні Гітлер, що тепер змагаються на українських землях, волі Україні не дадуть. Їхні ідеї й порядки не є ідеями і порядками українського народу. Тому, якби ласкаво хто з них до українського народу не підходив, треба українському народови розуміти, їхнє панування — це неволя України.

Далі треба памятати, що може так статись, що й тим разом український нарід не визволиться, а Україна не стане вільною і незалежною. Боже борони, щоб таке сталось! Та проте воно може статись. Щож тоді? Чи може опускати руки вже тепер на згадку про таку можливість? Чи може казати українському народови, що все пропало, бо йому приходиться знову бути в неволі? Аж стидно такі питання підносити, і стидно шукати на них відповіди, коли зважати, скільки геройства виказав український нарід у боротьбі за волю та який неймовірно великий поступ зробив він на протязі останніх десяток літ, хоч теж був у страшній неволі. Не так то легко нищити в самій середині Европи 45 міліонів українських людей і не доводити до цілковитого здичіння і хаосу в Европі! Не так то легко поневолити тепер українського духа, що вже піднявся до високого лету, що горіє любовю до рідної землі, освяченою міліонами героїв, що за неї загинули чи потерпіли. Своїм розумом і своїми силами український нарід уже піднявся з мертвого сну, зо стану історичного не-існування, як державна нація. Тепер він уже цілком певно осягне й свою остаточну ціль: своє повне визволення. Хвилева „конюнктура" може це хвилево придавити. Але ніколи — здавити. Українська Народня Республика мусить наново повстати, як повстала в роках 1917 і 1918. А хто є проти цього — той не має права називати себе справжнім демократом.

БОГДАН ЛЕПКИЙ

(З нагоди смерти визначного українського письменника й поета).

I. ЖИТТЯ Й ТВОРЧІСТЬ.

Наспіла до нас вістка, що дня 26-го липня 1941. р. помер у старому краю український поет і письменник — **Богдан Лепкий**. В телеграмі не подано, де саме помер цей визначний письменник, родом зо Західньої України. Але знаємо, що Покійний жив довго постійно в Кракові, де за польської влади був лектором на тамошньому університеті, бо до професури його не допустили.

—o—

Богдан Лепкий родився 9. листопада 1872 р. в Крегульці, на галицькому Поділлі, біля Збруча, на хуторі якогось втікача із Сибіру. Батько Богдана, Сильвестер, відомий у письменстві під псевдонімом Марка Мурави, був парохом в Крегульці, а потім в Поручині й Жукові, в Бережанщині. В Жукові і помер його батько в 1902 р. Вдячна українська громада поставила йому величавий памятник на могилі, бо був визначним народнім робітником, головою Селянської Ради, організатором повіту й т. п. Його твори вийшли окремою книгою п. з. „Книга гор". Мати Богдана, Домна, була дочкою о. Михайла Глібовицького, пароха Бережан. Дід її походив зо старого українського роду (Глібовицьких із Глібова), до якого лише в самому бережанському повіті належало колись 7 маєтків (Рибники, Котів, Саранчуки й ін.). Рід батька, це одинокий рід львівських патриціїв, що зберігся до нині як український. Найстарша грамота Лепких, з року 1527, зберігається у львівському міському архіві. Вона каже, що львівський золотар, Яків Лепкий був покликаний як знавець на судову розправу, щоб розпізнав фальшиві гроші.

Шкільні літа.

Писати й читати вчили Богдана батьки. Вчили його також початків рисунків і музики. Тітки Глібовицькі мали значний вплив на його виховання. Одна з них Дарія, що була вчителькою в дівочому інституті в Перемишлі, вчила його музики й оповідала йому про життя сільського населення. Від другої кляси нормальної школи аж до гімназійної матури вчився Богдан в Бережанах.

По матурі вислав його батько на виставу до Праги (з ним їздив також д-р А. Чайковський, відомий письменник), а відтак на університетські студії до Відня.

Тут був його старшим дорадником д-р К. Студинський. Товаришував також з Ол. Колессою і покійним Михайлом Новицьким, дуже талановитим письменником, який прочитавши вірші Богдана Лепкого, заохотив його дати їх до друку.

У Відні вчився Лепкий малярства, а в університеті студіював славістику (Ягіч), санскрит (Міллер) і історію (Бідінгер).

З Відня перейшов на університет до Львова, де його професорами були: незабутній Омелян Огоновський, Шараневич й інші. Належав до тої групи, що оснувала „Сокіл" (Лаврівський, Нагірний, Яричевський).

На посаді.

Скінчивши університет, став учителем гімназії в Бережанах, де належав до всіх місцевих українських організацій і товариств; їздив з промовами, деклямаціями, співав в „Бережанському „Бояні" і т. д. Тоді також грав український театр його драму „За хлібом" у Рогатині і в Бережанах, де громадянство віддало автворови особливу пошану.

З Бережан перенесли Богдана Лепкого до Кракова. Там він здав професорський іспит і став професором III. гімназії та лектором української мови й літератури в Ягайлонському Університеті. В Кракові брав Лепкий дуже живу участь в українській „Просвіті"; жив у приязні з Вячеславом Липинським, познакомився з Михайлом Коцюбинським, з Василем Доманицьким і т. п. Через хату Лепкого пересувалися чимало визначних українців, що переїздили через Краків. Його хата була дійсним українським центром у старій польській столиці. Зібрав він чималу бібліотеку, повно рукописів, образів й ін., на що витрачував майже весь свій гріш. З поляків особливо добре знав Лепкий письменників Оркана, Міцінського, Єдліча, Бутримовича.

В часі першої світової війни.

Війна заскочила Лепкого в Яремчу в Карпатах. Він мусів утікати, бо попав у два вогні: з одного боку вішали українців мадяри, а з другого вивозили їх москалі на Сибір. Лепкий втік з родиною на Угорщину, а звідтам дістався до Відня, де працював в „Культурній Раді" (проф. Колесса) і в „Союзі Визволення України", вчив в українській гімназії й держав виклади в стрілецькій станиці.

В 1915 р. Лепкого взяли до війська й призначили до служби в таборах для українських полонених. Він обїхав 52 табори й робітничі команди. У Вецлярі перебув революцію; був арештований і малощо не погиб. В 1921 р. переїхав до Берліна, де працював в „Українському Слові", „Червоному Хресті", викладав на курсах українознавства. Перебуваючи в Вецлярі зладив перше повне видання творів Шевченка в 5 томах, 3 томи Марка Вовчка й багато інших видань. Відтак вернув до Кракова, де викладав українську мову й літературу на Ягайлонським Університеті.

Поет і письменник.

Зо смертю Богдана Лепкого, українська література тратить одного з її найчильніших і найбільш плодовитих творців. Бо від 1895 р., цебто від часу, коли Лепкий виступив на полі української літератури, ця література, а головно західньо-українській її відлам, не розлучається від імени Лепкого. Ще будучи гімназійним учнем, Лепкий почав писати. Писав вірші, фейлетони, оповідання, драми. Численні західньо-українські часописи й журнали, такі як „Діло", „Буковина", „Руслан", „Зоря", „Літературно-Науковий Вістник", „Неділя" й ін. друкують його вірші, оповідання й фейлетони. Від появи першої його книжечки **„З села"**, (Чернівці, 1898), що містила кілька оповідань, Лепкий щороку обдаровує українську суспільність новою збіркою.

Ось так являються такі видання творів Лепкого, яких спис маємо під руками: **З села**, збірка оповідань, Чернівці, 1898 р.; **Стрічки**, поезії, Львів, 1901; **З життя**, оповідання, 1901; **Оповідання**, Львів, 1901; **Щаслива година**, новелі, Львів, 1901; **Листки падуть**, поезії, Львів, 1902; **На послухання**, оповідання, Львів, 1902; **Осінь**, лірична збірка, Коломия, 1902; **У глухім куті**, оповідання, Львів, 1903; **Нова збірка**, оповідання, Львів, 1903; **Донька й мати**, оповідання, Львів, 1904; **На чужині**, спомини й мрії, Львів, 1904; **У горах**, оповідання, Львів, 1904; **З глибини душі**, вибір віршів, Львів, 1905; **Кара та інші оповідання**, Львів, 1905; **По дорозі життя**, вибір оповідання, Львів, 1905; **Поезіє, розрадо одинока**, вірші, Львів, 1908; **Кидаю слова**, нариси й оповідання, Чернівці, 1911; **Для ідеї**, вірші з нагоди ювилею Шашкевича, Львів, 1911; **Оля**, образок з глухого кута, Львів, 1911; **Чекає нас велика річ**, Краків, 1911; **На Тарасовій могилі**, Львів, 1911; **За люд**, в соті роковини народження Шевченка, Краків, 1914; **Знад моря**, Жовква, 1914; **Тим, що полягли**, вірші, Відень, 1916; **Доля**, вірші, Вецляр, 1916.

Крім поезій, Богдан Лепкий писав повісти, а теми до них черпав з багатої минувшини українського народу. Останне чвертьстоліття особливо замітне появою української історичної повісти, творцем якої був Богдан Лепкий. Вибираючи теми д своїх повістей з історії, хотів дати обновлену ідею про велич України, щоб тим робом скріпити морально молоде українське покоління й дати йому морально-ідейну основу до боротьби за державну незалежність України. Тому появляються такі перли української історичної повісти як трильогія **Мазепа, Батурин, Полтава, Вадим, Сотниківна** та інші. До повістей і оповідань, що захопили були душу українського читаючого громадянства, належать **Під тихий вечір, От так собі, Під ялинку, Зірка** і др.

Лепкий пробував також писати драматичні твори. Його **Мотря** одначе не побачила української сцени, бо її рукопис згорів підчас нападу москалів в Яремчу в 1914. р. Сюжет **Мотрі** розвинув, як відомо, опісля Лепкий у своїй трильогії **Мазепа**.

Богдан Лепкий також збагатив українську літературу науковими працями. Він написав **Нарис історії української літератури** (два томи, а третій згорів), наукову розвідку **Василь Стефаник** і ін. Маючи близькі зносини з польським літературним світом в Кракові, переклав він на польську мову **Слово о полку Ігоря** та новелю Коцюбинського **В путах шайтана**.

Твори Богдана Лепкого є переложені на ріжні славянські й неславянські мови. Польські поети Оркан і Гвіждж переклали багато віршів та поезій Богдана Лепкого на польську мову. Переклад деяких його творів появився також в чеській мові, головно завдяки праці Ружени Єсенської й Гурбана. Німецькі переклади творів Богдана Лепкого зробили Вутцкі і Шпехт. Появилися його писання також в мовах англійській, московській і мадярській.

Богдан Лепкий за ціле останне півстоліття збагатив українську літературу численними своїми писаннями, розвідками, поезіями та повістями. Українські часописи й журнали десятки років прикрашували свої сторінки його поезіями. Бо Лепкий був цілий час найбільш улюбленим та найбільш читаним поетом-письменником серед західньо-українського громадянства.

(Кінець буде).

Суспільне Життя і Зверхні Небезпеки

В своїй останній промові в англійськім парляменті Винстон Чорчіл про Англію заявив: „Ми не є тоталітарною державою. Але ми стало — а також, я в це перконаний, так скоро, як лиш можливо — перемінюємось у тотальну воєнну організацію".

Англійці не люблять касарняного життя. Вони великі індивідуалісти. Вони навіть частенько покпивали і далі собі покпивають з грізного „гусячого" військового ходу німців. Проте в обличчі небезпеки вони „перемінюються в тотальну воєнну організацію".

На наших очах іде також велика переміна в Америці. Знаємо, що ще пару літ тому стан вояка серед американців не мав великої примани. На вояка многі дивились „згори", як на чоловіка, що тому пішов до армії, бо не знав, що з собою робити. Нині бачимо, як військовий стан підноситься в очах широкого загалу до рівня найпочеснішого заняття. Щобільше, воєнний стан починає свідомо, чи підсвідомо, американська суспільність ідеалізувати. Це вже не невдачник, що заховався під однострій вояка, чи боєвого моряка. Це молодий громадянин-патріот, який виконує, майже даром, дуже потрібну і дуже небезпечну громадську працю.

Та зміна зайшла під натиском потреб, під загрозою подій зверху. В критичних часах нація, немов дитина, заховується за ту частину своїх громадян, яка готна її своїм трудом, чи своїми грудьми заслонити. Ту частину своїх громадян вона відразу починає гльорифікувати і славословити, немов в подяку за її труди і посвяту; а також для того, щоб своїм славословлям заохотити її до побільшення і до саможертви.

Це природний відрух суспільности. Так все бувало і мабуть так все буде. А нагадуємо це тому, бо ще пару літ тому підносились у нашому громадянстві голоси, які гостро критикували нас за ширення „мілітаризму" серед української нації, за „боєвий світогляд" і т. п. Ті критики нераз закидали нам „гіпокризію". мовляв, коли ходить про тутешне американське життя, то ми „ультра-демократи", пацифісти, інтернаціоналісти і т. п. Колиж ходить про корінно українське життя наших братів на їх територіях, то ми ширимо „ножівничий світогляд", гльорифікуємо силу, змаг, культ перемоги.

Правда, що ми мали дещо відмінний підхід до світоглядових справ старого краю і Америки. Алеж бо ті два краї знаходились в цілковито відмінним положенні. Наш старий край був придавлений наїзниками. Вороги його буквально витереблювали. Він оборонявся як міг і був постійно в надзвичайним воєнним стані.

Америка була в той час вільна не лиш від чужих наїзників, але навіть була вільна від страху, що їй може щонебудь зза границі загрозити. Серед таких обставин не було найменшої потреби проповідувати в Америці „боєвий світогляд", гльорифікувати вояка,

(Докінчення на стороні 3-тій)

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ПЕРЕД ЗРИВОМ

Історична повість.

(20)

Паша встав, випрямився на увесь ріст і простяг до Богдана руку.

— Я ваш усею душею, та коли не хочеш мене на віки погубити, не говори про це чудо нікому. Колиб про те довідалися мої вороги, скінчилосьб для мене сумно. Твоя думка добра. Від сьогодні почну робити добре українцям. Усім тим невольникам, що є в мене, даю волю. Кожний дістане звільняюче письмо, але тільки на твої руки, а ти віддаси їм як будете за границями Туреччини. До цього часу вони мають знати тільки те, що вони супроважають тебе у моїх справах.

Богдан кинувся між людей і вернув за хвилю із списком невольників. Богдан, що навчився за цей час добре турецького письма, помагав паші у писанні визвольних грамот. Невдовзі всі вони були готові, паша прибив на кожному печатку і поклав свій підпис.

— Іди з Богом святим в Україну. Хай тебе християнський Бог щасливо провадить. Поклонись від мене Україні. Та не забувай на цю місію, що я тобі поручив. Памятай, що колиб наші народи получилися із собою справдішною дружбою, то ми моглиб диктувати цілій Европі. І перепинилосьб ворогування, не булоб набігів татар, ні козацької відплати. Та ще одно: перестерігаю тебе перед греками. Це народ зрадливий і треба бути з ним обережним. Чи ти з тим греком Сімонідесом маєш їхати? Треба йому показати якусь користь із того, як ти щасливо зайдеш в Україну. Інакше готов тебе зрадити.

— Від цього ми й почивали нашу розмову. Він намовляв мене втечи відсіля відразу, та я це відкинув, як нелицарське діло супроти вашої милости. Тоді він вказав мені Базілевса. А за його поміч я маю помагати йому в його торговельних справах в Україні.

— Чи це ти піддав йому таку думку?

— Не я, а він сам.

— А ти йому обіцяв?

— А вжеж.

Паша став сміятися.

— Це буде перший раз, що ти своєї обітниці не додержиш. Ви козаки ображуєтеся, як мені говорили, як хто назве вас крамарями. А коли ти навіть відограти між козацтвом якусь ролю, то не можеш з крамарством заходитися. Та може... Але тепер я за тебе безпечний; бо ніхто так гарно не проведе, як хитрун грек, коли бачить, в цьому свій інтерес. Ну, прощай, іди з Богом...

Паша стиснув Богданові руку й при тому всунув йому гаманець із золотом.

— Це позичка. Коли матимеш, а я буду жити, то мені віддаси...

X.

За Богданові гроші купив грек коні, наняв певних провідників, і так вибралися всі в дорогу через Болгарію, Волощину й Молдавію в Україну.

Богдан мав тепер нагоду приглянутися до життя-буття цих християнських народів, що жили під турецькою владою. Те життя не було гірше за життя в Польщі. Хто заплатив данину свому бегові, міг жити зовсім свобідно. Богдан заходив теж до грецьких і молдавських церков. Його цікавило релігійне питання, бож про віру й церкву йшла в Україні завзята боротьба. Тут тільки дзвонити не було вільно. Ні, в Польщі не було краще. У Львові не дозволяли завісити дзвонів на Успенській церкві, не дозволили святкувати свят по старому календарі. Королівські прикази та конституції не помагали нічого, бо ніхто їх не слухав. Колиб таке трапилося в Туреччині, то султан певно післав би паші шовковий шнурок...

Хмельницький багато дечого помітив та навчився, заки переїхав від Адріянополя до Камянця Подільського. Тут він відлучився від своїх провідників і розпустив своїх невольників. Тільки Степан не хотів його покинути.

Богданові треба було відшукати коронного гетьмана Конецпольського, пригадатися йому та попрохати якогось уряду в козацькій суспільності.

Гетьман був якраз у Львові й туди подався Богдан. Гетьман зараз пригадав собі старого Хмельницького й приняв Богдана зичливо.

— Служи мені так вірно, як твій покійний батько, а тоді можеш бути певним моєї ласки і протекції. Ставляю тебе генеральним писарем реєстрового козацького війська його милости короля. Ідь до Чигирина й там урядуй. Там завелися великі непорядки і треба тому покласти край.

— А що буде з Суботовом, що його вельможний гетьман надав був мойому покійному батькові?

— Буде те, що має бути. Ти його син і ти обіймаєш цей маєток після нього. Ніхто не сміє тебе рушати. Я мого слова ніколи не завертаю. Завтра зголосися у моїй канцелярії по грамоти. Прощай!

Богдан склонився низенько. Він не сподівався дістати відразу стільки багато від гетьмана. Генеральне писарство не щобудь. Це підносило його до ступня полковника і давало велике значіння між козацтвом, отвирало широке поле діяльности.

З такою важною грамотою поїхав Богдан Хмельницький в Чигирин.

—————

Богданова мати, вдова після сотника Михайла, жила собі в Суботові з нянею Горпиною і хазяйнувала як знала й могла. Обі жили з собою як рідні сестри. Сотничка нічогісько не зробила, не порадившись із нянею. Вона була для сотничихи одинока розрада, особливо, як прийшла до Чигирина сумна вістка про розгром польського війська під Цецорою, про смерть гетьмана й сотника Михайла Хмельницького. Про Богдана не можна було нічого розвідати. Сотничиха дуже побивалася за сином.

(Дальше буде).

Американці Чужинецького Роду Купують Бонди Оборони

Звідомленя Джеймса Твогі, завідателя системи Федерального „Гом Ловн" Банку, виказує, що американці чужинецького роду масово купують марки і бонди оборони. Те звідомлення оперте на донесеннях, які приходять від численних кооперативних щадниць і позичкових спілок з усіх сторін краю.

Серед 3,900 щадничих і фінансових інституцій системи Федерального „Говм Ловн" Банку, як каже Дж. Твогі, кілька сот з них веде банкові діла з людьми европейського роду, з котрих велике число находиться в руках виключно чужинецьких ґруп. Всі вони доносять про великі закупи марок і бондів оборони.

„Наприклад, у Шікаґо і найближчій околиці", він згадує, „находиться поверх пядесять солідних щадничих і позичкових товариств, що їх зорґанізували чужородці. Вони ведуть свої банкові діла серед членів своїх національностей, яких там буде поверх двацять відсотків. Звіти вказують на те, що вони ведуть перед у продажі бондів оборони своїм вкладчикам та їх сусідам. Маємо теж подібні інформації дотично спілок в Ню Йорку, Філядельфії, Питсбурґу, Дітройту, Балтимор, Клівленді, Синсинеті, Сан Франциско, Милвокі, Лос Анджелес, Ню Орлінс та інших містах.

„Ці інституції домашнього фінансування були важним фактором для американізації тих людей так само, як багато інших чинників, мабуть за виїмком нашої системи публичних шкіл. Одна з причин, чому думки про будівельні і позичкові спілки приймаються серед чужинецьких ґруп, є та, що багато з них походять з бідної безземельної кляси. І тому їх бажанням було стати власниками домів.

„Ці люде стали добрими американцями. Вони наглядно пізнали ріжниці життя в Америці і Европі, як теж особисте забезпечення, свободу та нагоду стати незалежними фінансово. Їх не треба намовляти до купна краєвих цінних паперів, коли вони мають до того нагоду. Вони знають, що збройні сили конче потрібні Америці для власного забезпечення.

„Для нових американців щадничі марки і бонди оборони, за котрі ґарантує правительство Злучених Держав, це святі діла. Для тих, що навчились систематичної ощадности, це нагода інвестувати в будучність Америки і вияв патріотичного обовязку. Я певний того, що ті, котрі прибули сюда з країн утиску і неволі, щоби зажити вільним життям, як слід виконають свої обовязки".

Загальна Рада. — ФЛІС.

ЯК І КОЛИ НАРОДИ НАВЧИЛИСЬ РОЗМОВЛЯТИ КОЖНИЙ СВОЄЮ МОВОЮ?

(15)

Людська мова цілковито не дивота.

Кажуть, що людська мова диво понад дива. Дійсно з початку здається, що в людській мові є щось дивного. З цеї книжки бачите, чи людська мова диво, чи ні. Люди завжди звали і звуть дивом те, що їм здається дуже дивним, та цілковито не зрозумілим. Що стало виразним та зрозумілим те вже не вважається дивом. Хоч і дивна річ, що міліони міліонів людей розуміють один одного, але людська мова все таки не диво. Колиб усі люди були враз заперестали ячати по звірячому, а загомоніли по людському, — от тодіб було справжнє диво. Колиб усі людські мови зявились несподівано враз, тоб було диво понад дива. Але такого не було і не могло бути. Всі людські мови зявились на світі поволі, витворювались щаблево, згук за згуком, слово за словом, речення за реченням. І не тільки це ділялось колись, воно діється і тепер тимже чином, що й за давнини. І ми всі люди помагаємо тій появі. Памагаємо, самі того не завважаючи і здебільшого не розуміючи. Помагаємо вимовляючи по свойому слова, видумуючи нові будовання речень, забуваючи слова, та старі будовання. Цеж ніхто інший, тільки ми, люди, робимо. А через це і повстають ті всі відміни в усіх мовах. Але усе те, що ми чинимо, ми не вважаємо за диво. Усі відміни мови повстають завдяки **нас самих**. Отже в появі всіляких мов нема, і не було і не може бути якоїсь дивини.

Усі народи споріднені з собою.

Кажуть, що мова буде головною відокремляючою прикметою племени від племени, нарід від народа. Потрохи це так. Але не треба забувати, що люди можуть бути одного племени, а мови в них будуть ріжні. Приміром на Балканськім півострові жиє сила всіляких славянських народів: серби, чорногорці, болгари, тощо. Побіч них мешкають турки. Щож це за турки, що замешкують на Балканськім півострові? У великій кількости то славяни, тільки потурчені, себто потурлаки. Завдяки тому вони розлучились та відокремились від своїх та пристали з турками, а через те стали більше розмовляти по турецькому, а забувати свою рідну славянську мову. Отже і мова в них відмінилась, але кров в жилах, племя, позістались ті самі, що й були. Розумно, що одна мова може перемандрувати від народу до народу.

Бували ось які випадки: сиділо собі в якійсь місцевости на світі невеличке племя. Жило в супокою. Враз несподівано насунулись на нього десь здалеку вороги чужинці, напали його з огнем та мечами, і підбивали то племя собі. Тоді переможець гнав подоланих собі в полон, в неволю, або осідав на землі підбитого народу. Усіх полонених чоловіків та хлопців переможці робили своїми невольниками, а жінок та дівчат брали собі за жінок та наложниць. Мимохіть невольники мусіли вчитись тої мови, якою розмовляли їхні пани, тай жінки з наложницями також. Від таких шлюбів родились діти. Ті діти почінали гомоніти не тою мовою, котрою колись розмовляли їхні мами. Теж ставало і з дітьми невольників. І з часом ставало, наче племя зливалось до купи з племенем завойовників, стара рідна мова з бігом часу цілковито йшла в забуття, через невжиток, а на її місце ставала інша мова. Таким, наприклад, чином німці в Прусії підбили славян, котрі там колись мешкали. Угорці попідбивали народи, що колись замешкували теперішню Угорщину. Русь, десь буде тисячу років, підбила Мордву, Черемисів, Мерю, та інші фінські племена, котрі колись замешкували Московщину, Володимирщину і інші московські провінції на північ від України. Від тих племен тепер не позістало майже й сліду. Тепер усі, що жиють у тих провінціях (губерніях) уважають себе за „русских". А в дійсности ціла Московщина не „руська", але „півруська" (себто пів-українська, — П. К.) тому, що в жилах мешканців Московщини оббігає трохи руської - української крови.

А таких випадків протягом багатьох тисяч років було дуже багато на широкім світі.

Отже може статись таке, що хоч котре племя і розмовляє німецькою мовою, а в дійсносто воно славянське. Інше племя, наприклад, вживає арабської мови, в його жилах оббігає італійська кров.

З новищого бачимо, що мова, котрою розмовляє якесь племя буде одна річ, а походження того племени цілковито друга річ. Отже коли хтось розмовляє по нашому, це ще не доказ, що він нам рідний що до народности. Але не можна запевняти й того, що як люди розмовляють ріжними мовами, так в їхніх жилах не оббігає таж сама кров, що й у нас. Ні, протягом десяток тисяч років усі племена та народи встигли багато разів перемішатись кровою.

Так було на всім світі, так буде й на далі! Колись усі окремі мови підуть в забуття і наче вимруть, а замісць того усі люди будуть розмовляти одною спільною мовою. Така мова поволі і вложиться з часом. Уже тепер щаблево перемінюються слова з всіляких мов, і декотрі з них стають власністю усіх племен та народів. Таких спільних слівназбирається в протязі ґасу велика сила. Цьому допоможе саме життя, торговля і всілякі інші взаємини людей з людьми: виміна думок, винаходи, книжки, ґазети. Будовання речень теж поволі стануть однаковими в усіх людей, і усі люди пічнуть розуміти один одного. І таке станеться.

Але колиж воно буде? А тоді, коли усю люди стануть один одному другами та братами і нарід не буде йти проти народу, племя проти племени, коли брат не буде вбивати брата, коли багаті та ситі заперестануть чинити зло та винищувати вбогих та голодних, коли людина перестане бути людині ані неправдивим судією, ані немилосерним катом.

(Кінець).

ВЕРТАЮТЬ ДО БРИТАНІЇ.—Пані Двайт Дейвис, головна директорка американської добровільної служби, і її помічниця Ґрейс Юстин, ідуть літаком до Англії, щоб там на місці уложити систему роздачі американської помочи.

СОВЄТИ ДІСТАЮТЬ ДВІ „СЕКРЕТНІ" ЗБРОЇ

МОСКВА. — Сталін нагородив медалею військового інжиніра Костикова за те, що він мав винайти якусь дуже важну зброю, яка щодо вартости рівняється винаході стрільного пороху, кріса, повза, чи літака. Також Совєти дістали від Англії формулу, як виробляти спеціяльні бомби, що мають бути найсильніщі на світі.

СКРІПЛЮВАННЯ СІНҐАПОРУ

СІНҐАПОР. — Британські власти насилають до морської бази в Сінґапор все більші військові скріплення, військо, повзи, гармати, літаки, амуніцію.

СУСПІЛЬНЕ ЖИТТЯ І ЗВЕР. НЕБЕЗПЕКИ

(Докінчення зо стор. 2.)

чи національного борця, ширити культ найвищої посвяти. Американська нація могла зовсім спокійно децентралізувати свою колективну державну силу і давати своїм поодиноким громадянам максимум свобід. Також Америка могла звертати відносно більшу увагу на матеріяльний добробут кожного громадянина.

На українських землях, як було сказано, справи представлялись цілковито інакше. Там край знаходився постійно в стані війни. Український нарід там боровся на життя і смерть. Тому там треба було іншого світогляду, інших почувань, інших кличів. Там треба було, подібно як тепер в Анґлії „перемінювати цілу націю на тотальну военну машину". Бо лиш тим шляхом могла українська нація відбити тяжкі удари далеко сильніших ворогів.

Нині і в Америці часи змінились. Загроза зза границі, якої Америка не знає від півтора віку, починає набирати чимраз виразніших форм. Це не уява, а дійсність. І ось ми бачимо, як на наших очах перемінюється в Америці психіка загалу. Як поспішно прищіплюється в душу широких мас цілком інший світогляд. Щоденно, на кожному кроці, зустрічаємо ті слова, кличі і заклики, які ми проголошували передтим у відношенні до українського народу.

А ті кличі і заклики не виходять з уст якихось цілковито інших провідників, які прийшли на місце попередніх, що думали і говорили інакше. Ні, ті відмінні слова в переважаючій більшости виголошують ті самі люди, які колись голосили пацифізм, погорду до касарняного життя, легковаження до однострою, погорду до регуляміновaного життя і до тотального впрягування всіх людей для якоїсь одної, хочби й національної ідеї. А коли порівнаємо ті їхні нинішні слова з нашими словами, виголошуваними на наших ріжних „святих героїв", чи інших національних здвигах, то побачимо, що вони є майже тотожні.

А це знак, що ми колись йшли правильним шляхом. Ми подавали добрий духовий корм нашим братам в старім краю, а також в душу тутешньої молоді закидали такі духові зерна, які тепер стають в пригоді.

ІДУТЬ БИТИСЬ З ЧЕРВОНИМИ.—Ґрупа еспанських добровольців з „синьої дивізії", які ідуть на німецько-совєтський фронт, щоб боротись проти Совєтів.

З МУЗИКИ

ЧЕРГОВИЙ КОНЦЕРТ РОМАНА РИДАТКЕВИЧА

У Ню Йорку завязано ініціятивний комітет, який має на меті оживити артистичні виступи українських мистців. На день 9. листопаду приготовляється концерт знаного українського скрипака, Романа Придаткевича. Концерт відбудеться в першоклясній музичній салі тобто в Тавн Гол при 43-тій вулиці в Ню Йорку. Програма концерту включає твори важніших українських композиторів.

Треба надіятися, що українське громадянство радо привітає цю вістку особливо в теперішньому часі, коли артистичні українські виступи являються чи не єдиними, що мають вигляди на успіх.

АРЕШТОВАНИЙ. — Мейджор сер Герберт Пол Летем, посол до англійського парляменту, арештований владою за те, що поламав певні мілітарні розпорядки.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ ДЛЯ БРИТАНІЇ

Американські боєві літаки і бомбовики прибувають до Єгипту в чимраз більших числах. Британці відразу відправляють їх на фронт. В той спосіб британська армія в північній Африці значно скріпила себе в повітрі. Ті літаки роблять тепер часті напади на німецько - італійські позиції. Зокрема вони бомбардували німецько - італійські війська, що окружають Тобрук. Італійці відступили дещо від Тобрука і тим дещо облекшили ситуацію для себе, ну і для британської залоги в Тобруку.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Місячні збори Укр. Тов. Січ, від. 39., відбудуться в неділю, 10. серпня, в годині 3. пополудні, в сали У. Н. Дому. Обовязком всіх членів прийти точно начас, бо є важні справи до вирішення. Також проситься тих членів, котрі довгують до Тов. каси за місячні окладки і розмети, аби позможности зплачували, бо в противнім разі член може бути суспендований і позбавлений всіх привілеїв і хоручих запомог. — І. Каменюк, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокіл, від. 336., відбудуться в неділю, 10. серпня, в годині 1. пополудні. Проситься всіх членів прийти на збори, вирівнати свої вкладки і забрати свої книжечки, згідно з ухвалою Тов. Сокіл. — Т. Кальмук.

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Звичайний мітінґ Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44., відбудеться в неділю, 10. серпня, в укр. правосл. ґали на Нюпорт Евені, в годині 1:30 пополудні. Взиваеться всіх членів прийти і заплатити свої місячні вкладки. Довгуючі члени повинні сплачувати свої довги, коли тепер більше заробляють в роботі. Коли не будуть сплачувати своїх довгів, можуть наразитися в кожнім разі на суспендовання. — За уряд: В. Шишка, пр.; А. Бодник, кас.; Л. Демчук, секр.

DEFENSE BOND QUIZ

Q. In what denominations are Defense Savings Stamps available?

A. Ten cents, 25 cents, 50 centc, $1, and $5. An album is given free with first stamps of 25 cents up.

Q. In what denominations are Defense Savings Bonds available?

A. You can buy a Series E Bond for $18.75, $37,50, $75, $375, or $750. The prices of Series F Bonds range from $74 to $7,400; Series G Bonds from $100 to $10,000.

NOTE—To buy Defense Bonds and Stamps, go to the nearest postoffice or bank, or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C., for an order form.

АВТОМОБІЛЕВІ РОБІТНИКИ НЕ ДОПУСКАЮТЬ ЧЕРВОНИХ ДЕЛЕҐАТІВ.

БОФАЛО, Н. Й. — Протикомуністичне наставлення конвенції КПО дійшло до такого напруження, що не допущено 10 комуністичних делеґатів, які представляли 248. відділ тої орґанізації з Вест Аліс, Вискансин. Як відомо, відділ КПО в Аліс-Чамерс фабриці уважається комуністичним, що орґанізував довгі страйки, які вийшли на шкоду зброенні краю.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 3. серпня, в год. 4:30 вечером померла по довшій недузі члениц累 Бр. св. Николая, від. 4. У. Н. Союзу в Джерзі Сиmі, Н. Дж.,

АНАСТАЗІЯ АНДРУСЕЧКО.

Родилася в селі Осочани, пов. Сянік, Західня Україна. При смерти мала 63 роки.

Похорон відбудеться в четвер, 7. серпня, в год. 9. рано, з дому жалоби, 68 Sussex St., а відтак з церкви св. Петра і Павла.

Покійна оставила у великім смутку мужа Йосифа і пять синів: Івана, Петра, Павла, Стефана і Михайла, та дві внуки.

Земля їй пером!

Д-Р ЛУКА МИШУГА.

Шевченко -- Виразник Минулої й Прийдешньої України

(З серії викладів на українські теми, що були влаштовані Департаментом Східньо-Европейських мов Колюмбійського Університету разом з У. Н. Союзом).

(5)

Українська народня пісня захопила цілковито душу геніяльного чоловіка з двома душами, себто душу Миколи Гоголя (1809-52), що був з українського, козацького роду і мав батька, що писав українською мовою, а сам писав по російськи і став творцем мистецького реалізму в російській літературі. Своїм геніяльним змалюванням українського побуту і таких козацьких типів як „Тарас Бульба", він створив у Росії моду „на все малороссійское". Вправді в многих писаннях, в яких використовувано українські теми, представляли українське життя часто неправдиво, як це видно з того натяку, що його читаємо в „Наталці Полтавці" Котляревського, де кажеться: „Одно тільки нечепурно, що москаль взявся по нашому і про нас писати". Та не зважаючи на те, російські твори, яких автори брали сюжет з українського життя і української історії, мали великий вплив на ту частину українського дворянства й української інтелігенції, що вже була, як здавалось, цілком зросійщена. Можна сміло припускати, що в тому часі було більше таких осіб, що як Гоголь, питали себе: „Какова у меня душа — хохлацкая или русская?". І приходили, так як і Гоголь, принаймні до такого висновку, що „нікак би не дал преімущества русскому пред малороссіянином". Родом з Сорочинець на Полтавщині не може Гоголь жити в холоднім Петербурзі й рветься „до древняго прекрасного Києва", до своєї України, ще й закликає Максимовича покинути „кацапню" і вернутись в „гетьманщину" і там працювати, бо, пише Гоголь далі в листі до Максимовича: „Такі ми дурні, як добре подумати, бо для чого і кому себе жертвуємо?". До цього додамо, що тепер є вже документи на те, що головно грошеві клопоти, в яких Гоголь постійно знаходився, спонукали його приняти оферту писати вже не на українські, а на російські теми. Та тоді, як знаємо, зачали вже виходити зпід його пера тільки самі геніяльні карикатури. Вийшла страшна сатира на цілий гнилий тодішній московський лад. Вийшов сміх. Тому Шевченко й пише в присвяті Н. В. Гоголю (1844), що в часі, коли „всі оглухли, похилились", то „ти смієшся, а я плачу, мій великий друже". І чи буде що з того сміху і плачу, і чи „заревуть в Україні вольнії гармати", чи ні, пише далі Шевченко — „а ми будем сміятись і плакать". Геніяльний Шевченко відчував справедливо геніяльного Гоголя. Вони обидва, хоч іншими шляхами, хоч Гоголь не так свідомо й характерно, але таки завдавали спільно удари гнилому царатови, а тим самим приспішували той час, коли в Україні „заревуть вольнії гармати". Саме тому Шевченко і виправдував Гоголя за те, що писав по російськи, хоч казав, що це діється з Гоголем тому, що він був вихований в російськім лицеї.

Українське минуле й українська пісня діткнули тоді глибоко й польську літературу. Другий найбільший польський поет, Юліюш Словацкі (1809-49), пише „Українську думу", драму „Мазепа". Повстає українська школа в польській літературі з такими визначними письменниками як Антоні Мальческі (1793-1828), якого поема „Марія" так і зветься „українська повість". Знову Богдана Залеского (1802-86), другого визначного представника цеї школи, так і називали „поетом козацьким". Велике тоді число польських поетів української школи дратували так сильно найбільшого польського поета Адама Міцкевича, що він писав, що вже найвища пора, щоб тих „писарчуків з українського коня зсадити". Можна тому і не дивуватись, коли зважити, що такий польський поет, як Залескі, перебуваючи на чужині, співає, що тужить за „маткою-Україною", що його годувала „молоком дум". І його душа роздвоєна в подібний спосіб як у Гоголя, що видно от хочби з таких слів його листа: „Я брат ваш, як що не рідний, то хоч по матері, яку не менш від вас кохаю. Україна — тож і моя матерщизна". Замітне і те, що Залескі як польський письменник пробує писати теж і по українськи, а переписуючись з Гоголем, вживає в листуванню української мови. І те саме робить Гоголь, коли відписує Залеському. А при зустрічах розмовляють між собою тільки українською мовою як „українці по матері".

Так є, що завдяки українському походженню Залеского як і українській пісні польське письменство дістало в Залеському першого народника-демократа, хоч, правду кажучи, навіть і той демократизм ще був пересяклий духом і ідеольогією польських шляхотських дворів. Залескі є теж і першим щирим проповідником братерства між польським і українським народом.

Ще належалоб згадати і за поляка Зоріяна Доленгу Ходаковского (1784-1825), першого піоніра української етнографії, що полюбив фанатично українські народні пісні, а збираючи їх по селах, записав у своїм щоденнику такі свої враження з побуту між українським селянством: „Є ще на землі щастя тинятись поміж народом, жити поетичним життям селянства. Який же я щасливий у своїй свитині, з моєю вбогою стравою, коли мені люде оповідають свої згадки, свої бажання. Серед народу живе чеснота, серед народу живе поезія. Лихеж має серце той, хто не кохає народу всією силою братерської любови".

(Дальше буде)

НАВІТЬ ТЮРМА НЕ РОЗЛУЧИЛА ЇХ. — Хоч Інока Джансона, політичного „боса" з полудневої частини Ню Джерзі, якого бачимо на світлині, суд засудив на десять літ тюрми за неплачення податків, проте прибабна пані Флоренс Осбек (теж на світлині) порішила вийти за нього заміж. Тепер дехто говорить, що ця пара закоханих повінчалась тому, щоб бути бодай звінчаною, коли прийдеться жити в розлуці. Інші кажуть, що вони звінчались тому, бо могтимуть жити в розлуці, хоч будуть звінчані.

Патенти, давані британським урядом, охороняють винахідців лиш на Британських Островах, а не в домініях.

Перший американський рухомий образок показувано в 1903 році.

РІЗЬБА З МИЛА. — „Спляча родина", це тема різьби, яку виконала пані Іта Ґольдстайн з Ню Йорку. Вона нею здобула в змаганнях цього роду різьбів першу нагороду і сто долярів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОВЕЙ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Згода, від. 294., відбудуться в суботу, 9. серпня, в 8. годині ввечір, в гали де звичайно. Проситься членів прийти на означений час. Котрий член не буде присутний, то підлягає карі, як було ухвалено, тож прошу, щоб не було нарікан, як секретар мусить сповняти не, що було ухвалено. Прошу привести хоч по одному новому кандидатови, за дістанете від Союзу нагороду. — За уряд: І. Король, предс.; С. Музика, кас.; Я. Салій, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Дністер, від. 361., відбудуться в суботу, 9. серпня, в год. 8. вечором, в Карпатія Гали, 217-219 Іст 6. вул. Кожний член обовязково повинен явитися на цих зборах та забрати свої тикети на 15літний ювилей. Тикети є готові і мусять бути розібрані і заплачені один місяць перед бенкетом. — За уряд: С. Ковальчук, предс.; П. Кучма, фін. секр.; Д. Чорнюк, рек. секр. І. Ґаличин, кас.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. Любов, від. 45., відбудуться в неділю, 10. серпня, в годині 2. пополудні, в домі Тов. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Проситься членів, щоб точно зійшлись начас і полагодили свої справи, бо тепер гарячий час і трудно довго тримати членів на зборах. Не забувайте, що Молодечий Союз дає вигідні і приступні поліси для дітей. Кожний молодечий член має обезпечення і виплачені поліси по упливі часу також і зворот готівкою. По всякі інформації звертайтесь до уряду перед зборами. — Василь Стриковський, предс.; Антін Гарасим, кас.; Теодор Малик, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339., відбудуться в суботу, 9. серпня, в годині 6:30 ввечір, під ч. 3322 Норт Лавренс ул. Проситься членів прибути на збори, бо маємо багато нових справ до полагодження. Довгуючих членів напоминається вирівнати залеглі вкладки, щоб потім не наразитись на суспенду. Також проситься вас, члени, не забувайте за приєднування нових членів до У. Н. Союзу. — За уряд: Ів. Сорока, пр.; Ів. Іванишин, кас.; Ів. Сорока, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 369., відбудуться в неділю, 10. серпня, в годині 6. вечером, в гали церковній. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо маємо деякі справи до обговорення. Напоминається тих членів, що довгують до каси відділової, щоби прийшли і заплатили свої вкладки. — І. Климишин, предс.; С. Новацький, кас.; М. Куба, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 182., відбудуться в неділю, 10. серпня, в 3. годині пополудні, в гали парохіяльній, 45-47 Говп евеню, Пасайк, Н. Дж. Проситься усіх членів прийти і виповнити свої належитости. — І. Живицький, предс.; Г. Яськів, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. І. Франка, від. 334., відбудуться 10. серпня, в У. Н. Домі, в 1. годині пополудні. Проситься всіх членів прийти, бо є важні справи до полагодження. Так само проситься довгуючих членів вирівнати свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — За уряд: Н. Задерецький, предс.; С. Морозович, фін. секр. і кас.; І. Жук, рек. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Збори Бр. Сош. Св. Духа, від. 237., відбудуться у неділю, 10. серпня, в годині 3. пополудні, в У. Н. Домі. Проситься членів явитись на збори конечно і на означений час. — Уряд.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ТАРЗАН, ч. 373. Остання нагода.

Том не міг дорівнати в бігу дикунови з петрів. Тому його схоплення з боку батавця, було справою лиш кількох хвилин.

Дикун вже почав в душі радіти з перемоги, що ось зараз матиме хлопця в своїх руках. Він скоро наздоганяв Тома.

Тома огортала розпука. Втім він нагадав собі на лук і стріли, які були в нього в руках. Він нагло зупинився і наложив стрілу.

Він справді ніколи в життю не уживав лука. Але розпучливе положення тепер його заставило до того. Це була остання можливість рятунку.